



ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl samosoudcem Petrem Sedlákem ve věci

žalobce: **M. L.**, nar. X
st. příslušnost X
hlášený pobyt: X, adresa pro doručování: X
proti
žalovanému: **Ministerstvo vnitra**
sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 24. 1. 2023, č. j. OAM-1077/ZA-ZA11-D02-2022,

takto:

- I. Návrh žalobce na ustanovení zástupce z řad advokátů **se zamítá.**
- II. Rozhodnutí Ministerstva vnitra ze dne 24. 1. 2023, č. j. OAM-1077/ZA-ZA11-D02-2022, **se zrušuje** a věc **se vrací** žalovanému k dalšímu řízení.
- III. Žalobci **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení.
- IV. Žalovaný **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Žalovaný napadeným rozhodnutím rozhodl, že žádost žalobce o mezinárodní ochranu je nepřípustná dle § 10a odst. 1 písm. b) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu (dále jen „zákon o

azylu“), řízení o žádosti zastavil dle § 25 písm. i) zákona o azylu a určil, že příslušným státem k projednání žádosti je podle čl. 3 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 604/2013 („nařízení Dublin III“) Španělské království.

II. Obsah žaloby

2. Proti napadenému rozhodnutí podal žalobce včasnou žalobu. Namítá, že žalovaný dostatečně nevysvětluje, proč neaplikoval pravomoc dle čl. 17 v situaci, kdy k tomu existují vážné a racionální důvody založené na principu ochrany, humanity, solidarity a respektování rodinného života.
3. Následně žalobce shrnul důvody své azylové žádosti a odkázal na odhalení zločinecké skupiny v Maroku, ke kterému došlo díky němu, s tím, že dva členové se nyní pohybují ve Španělsku. Z Alžírsku utekl s ohledem na výhrůžky smrti a nedostatečnou ochranu policie. Podle něj může být uprchlími členy zločinecké skupiny ve Španělsku snadno vyhledán a hrozí mu nebezpečí smrti. Zároveň posouzení jeho žádosti Českou republiku je vzhledem k okolnostem racionální, neboť žalobce zde má velkou podporu svého bratrance, který v ČR žije od roku 1996, má zde trvalý pobyt, syna, stabilní práci a umí česky. Kromě bratrance má žalobce v ČR i čtyři vzdálenější příbuzné. Bude zde o něj dobře postaráno, cítí se tu bezpečně.

III. Vyjádření žalovaného

4. Žalovaný ve svém vyjádření uvádí, že žaloba není způsobilá zpochybnit napadené rozhodnutí. Uvedl, že postupoval dle čl. 12 odst. 4 nařízení Dublin III s ohledem na to, že žalobce byl držitelem španělského víza, jehož platnost skončila před méně než dvěma lety a Španělsko svou příslušnost k posouzení žádosti žalobce o mezinárodní ochranu uznalo. V případě Španělska není důvod domnívat se, že dochází k systematickým nedostatkům v rámci azylového řízení. Ohledně obav žalobce odkázal žalovaný na možnost žalobce obrátit se na tamní orgány.

IV. Posouzení věci krajským soudem

5. Žaloba byla podána včas, osobou k tomu oprávněnou (§ 65 odst. 1 s. ř. s.). Žaloba je přípustná (zejména § 65, § 68 a § 70 s. ř. s.).

K návrhu na ustanovení zástupce z řad advokátů

6. Prvním výrokem rozhodl soud o zamítnutí návrhu žalobce na ustanovení zástupce z řad advokátů.
7. Podle § 35 odst. 10 s. ř. s., navrhovateli, u něhož jsou předpoklady, aby byl osvobozen od soudních poplatků, a je-li to nezbytně třeba k ochraně jeho práv, může předseda senátu na návrh ustanovit usnesením zástupce, jímž může být i advokát; hotové výdaje zástupce a odměnu za zastupování v takovém případě stát.
8. Podle § 36 odst. 3 s. ř. s., účastník, který doloží, že nemá dostatečné prostředky, může být na vlastní žádost usnesením předsedy senátu zčásti osvobozen od soudních poplatků. Přiznat účastníkovi osvobození od soudních poplatků zcela lze pouze výjimečně, jsou-li pro to zvlášť závažné důvody, a toto rozhodnutí musí být odůvodněno.

9. Cílem uvedeného ustanovení je formou individuálního osvobození od soudních poplatků chránit účastníka řízení nacházejícího se v nepříznivých majetkových poměrech před nepřiměřeně tvrdým dopadem poplatkové povinnosti. Jinak řečeno – jde o to, aby účastníkům nebylo v opodstatněných případech upíráno právo na přístup k soudu (k tomu srovnej již nálezy Ústavního soudu ze dne 5. 3. 2009, sp. zn. II. ÚS 2432/08, dostupný na <http://nalus.usoud.cz>). Právo domáhat se předepsaným způsobem svých práv u nezávislého a nestranného soudu „*má každý, tedy i ten, kdo nemá finanční prostředky na zaplacení soudního poplatku*“ (srovnej nálezy Ústavního soudu ze dne 31. 8. 2004 ve věci sp. zn. IV. ÚS 289/03). Na druhou stranu je však třeba zároveň připomenout, že institut osvobození od soudních poplatků představuje výjimku ze zákonné poplatkové povinnosti, nikoli institut umožňující bezbřehý, bezplatný přístup k soudu (k tomu srovnej např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 7. 2009, č. j. 9 Ans 6/2009 - 71).
10. V každém individuálním případě je tedy nutno vážit kumulativní splnění tří podmínek: (1) žalobce o osvobození požádá, (2) doloží nedostatek prostředků a (3) návrh na zahájení řízení není ve smyslu § 36 odst. 3, věty třetí, s. ř. s. zjevně bezúspěšný.
11. Krajský soud výzvou ze dne 6. 4. 2023, která byla doručena dne 24. 4. 2023, vyzval žalobce, aby ve lhůtě 10 dnů ode dne doručení výzvy, doložil za účelem rozhodnutí o jeho žádosti o ustanovení zástupce z řad advokátů doklady prokazující nedostatek finančních prostředků (údaje o výši svých příjmů a výdajů) a svou nemajetnost (výčet svého majetku, zejména vyšší ceny a nemovitosti). Současně byl žalobce poučen o tom, že pokud tak ve stanovené lhůtě neučiní, soud žádosti (návrhu) nevyhoví. Stanovená lhůta uplynula dne 5. 5. 2023. Žalobce však ve stanovené lhůtě na výzvu soudu nijak nezareagoval. Krajský soud proto nemohl vyhodnotit, zda žalobce splňuje podmínky pro osvobození od soudních poplatků, což je nezbytnou podmínkou pro ustanovení zástupce. Krajský soud proto návrh žalobce na ustanovení zástupce z řad advokátů zamítl.

K přezkumu zákonnosti napadeného rozhodnutí

12. Podle čl. 3 odst. 1 věty druhé nařízení Dublin III *žádost posuzuje jediný členský stát, který je příslušný podle kritérií stanovených v kapitole III*. Výjimku představuje situace popsaná v čl. 3 odst. 2 větě druhé, dle které *není-li možné přemístit žadatele do členského státu, který byl primárně určen jako příslušný, protože existují závažné důvody se domnívat, že dochází k systematickým nedostatkům, pokud jde o azylové řízení a o podmínky přijetí žadatelů v daném členském státě, které s sebou nesou riziko nelidského či ponižujícího zacházení ve smyslu článku 4 Listiny základních práv Evropské unie, členský stát, který vede řízení o určení příslušného členského státu, pokračuje v posuzování kritérií stanovených v kapitole III, aby zjistil, jestli nemůže být určen jako příslušný jiný členský stát*.
13. Podle čl. 12 odst. 2 nařízení Dublin III platí, že *pokud je žadatel držitelem pouze jednoho nebo více povolení k pobytu, jejichž platnost skončila před méně než dvěma roky, nebo jednoho či více víz, jejichž platnost skončila před méně než šesti měsíci a na základě nichž mohl vstoupit na území členského státu, použijí se odstavce 1, 2 a 3, dokud žadatel neopustil území členských států*.

Pokud je žadatel držitelem jednoho nebo více povolení k pobytu, jejichž platnost skončila před více než dvěma roky, nebo jednoho či více víz, jejichž platnost skončila před více než šesti měsíci a na základě nichž mohl vstoupit na území členského státu, a pokud žadatel neopustil území členských států, je příslušný členský stát, ve kterém byla podána žádost o mezinárodní ochranu.

14. Žalobce v žalobě nezpochybnuje, že podle kritérií v kapitole III nařízení Dublin III je k vyřízení žádosti příslušné Španělské království. Žalobce je držitelem schengenského víza č. ESP019748240 s platností do 2. 10. 2022. Španělské království uznalo svou příslušnost k posouzení žádosti žalobce o mezinárodní ochranu. Jelikož další kritéria v případě žalobce splněna nejsou, mělo by být Španělské království čl. 12 nařízení Dublin III příslušná k posouzení žádosti žalobce.

15. Z obsahu správního spisu plyne, že v průběhu pohovoru k žádosti se žalobce výslovně uvedl, že do ČR přijel proto, že to má příbuzného, bratrance. Tuto skutečnost opětovně potvrdil při seznámení s podklady pro vydání rozhodnutí dne 20. 1. 2023. Zároveň uvedl, že ve Španělsku nikoho nezná a lidé, kterých se obává, žijí ve Španělsku.

16. Podle čl. 17 odst. 1 nařízení Dublin III. *Odchylně od čl. 3 odst. 1 se může každý členský stát rozhodnout posoudit žádost o mezinárodní ochranu, kterou podal státní příslušník třetí země nebo osoba bez státní příslušnosti, i když podle kritérií stanovených tímto nařízením není příslušný.*

Členský stát, který se rozhodl, že posoudí žádost o mezinárodní ochranu podle tohoto odstavce, se stává příslušným členským státem a přebírá povinnosti s tím spojené. V případě potřeby uvědomí prostřednictvím elektronické komunikační sítě „DubliNet“, zřízené podle článku 18 nařízení (ES) č. 1560/2003, původně příslušný členský stát, členský stát, který vede řízení o určení příslušného členského státu, nebo členský stát, kterému byla podána žádost o převzetí nebo přijetí zpět.

Členský stát, který se stal příslušným podle tohoto odstavce, uvede v systému Eurodac v souladu s nařízením (EU) č. 603/2013 datum, kdy se rozhodl, že posoudí žádost o mezinárodní ochranu.

17. Podle čl. 17 odst. 2 nařízení Dublin III. *členský stát, ve kterém je požádáno o mezinárodní ochranu a který vede řízení o určení příslušného členského státu, nebo příslušný členský stát může kdykoli před vydáním prvního rozhodnutí ve věci samé požadovat od jiného členského státu, aby žadatele převzal z humanitárních důvodů, které vyplývají zejména z rodinných nebo kulturních důvodů, s cílem sloučit i jiné členy rodiny, i když tento členský stát není příslušný podle kritérií uvedených v člancích 8 až 11 a 16. Dotčené osoby s tím musí vyjádřit písemný souhlas.* CS 29.6.2013 Úřední věstník Evropské unie L 180/41

Žádost o převzetí musí obsahovat všechny dokumenty, které má dožadující členský stát k dispozici a které dožadovanému státu umožní vyhodnocení situace.

Dožádaný stát provede v případě potřeby veškeré nezbytné kontroly pro posouzení uvedených humanitárních důvodů a do dvou měsíců ode dne, kdy žádost obdrží, odpoví dožadujícímu členskému státu prostřednictvím elektronické komunikační sítě „DubliNet“, zřízené podle článku 18 nařízení (ES) č. 1560/2003. Odpověď, kterou se žádost zamítá, musí obsahovat odůvodnění.

Vyhoví-li dožádaný členský stát žádosti o převzetí, přechází příslušnost k posouzení žádosti o mezinárodní ochranu na něj.

18. K čl. 17 nařízení Dublin III. existuje poměrně bohatá judikatura Nejvyššího správního soudu i krajských správních soudů. Všeobecně je zdůrazňováno, že se jedná o diskreční oprávnění, který je vyhrazeno výjimečným případům. V rozsudku ze dne 12. 1. 2017, č. j. 5 Azs 229/2016 – 44, Nejvyšší správní soud uvedl, že „nejčastější důvod použití diskrečního oprávnění (byť není možné a priori vyloučit důvody jiné) vyjádřil unijní normotvůrce v bodě 17 odůvodnění nařízení Dublin III takto: Kterýkoli členský stát by měl mít možnost odchytnout se od kritérií

příslušnosti, zejména z humanitárních důvodů a z důvodu solidarity, aby bylo možné sloučit dohromady rodinné příslušníky nebo příbuzné nebo jiné členy rodiny a posoudit žádost o mezinárodní ochranu, která byla podána tomuto nebo jinému členskému státu, i když pro toto posouzení není příslušný podle závazných kritérií stanovených tímto nařízením. (...) Vystaly takové okolnosti, které by mohly mít určitou relevanci z hlediska uvážení žalovaného o případném použití diskrečního ustanovení čl. 17 nařízení Dublin III. V takovém případě ovšem měl žalovaný, jak potvrzuje citovaný rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 5. 1. 2017, č. j. 2 Azs 222/2016–24, povinnost nepoužít uvedeného ustanovení alespoň stručně odůvodnit tak, aby měly správní soudy možnost v souladu s § 78 odst. 1 s. ř. s. a s výše citovanou judikaturou přezkoumat, zda žalovaný v tomto případě nepřekročil zákonem stanovené meze správního uvážení nebo je nezneužil.“

19. Zdejší soud již v rozsudku ze dne 21. 9. 2020, č. j. 41 Az 21/2020-83 uvedl, že: „Je pravdou, že dublinské nařízení obsahuje definici rodinného příslušníka, za kterého považuje pouze nukleární rodinu v podobě manžel, manželka a nezletilé děti. Rodinní příslušníci žalobců žijící na území ČR tuto definici nenaplňují. Je však potřeba si uvědomit, že pokud by žalobci měli na území ČR rodinné příslušníky ve smyslu definice obsažené v dublinském nařízení, mělo by to přímý vliv na určení státu příslušného k posouzení jejich azylové žádosti (viz čl. 9, 10 a 11 nařízení). Z toho vyplývá, že pro účely aplikace čl. 17 dublinského nařízení mají význam právě rodinné vazby odlišné od těch, s nimiž počítá definice rodinného příslušníka. Proto i přítomnost vzdálenějších příbuzných na území předávajícího státu by měla být náležitě zohledněna při úvahách státu o možné převzetí odpovědnosti za posouzení žádosti o mezinárodní ochranu.“ V citovaném rozsudku odkázal zdejší soud i na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 12.1.2017, č.j. 5 Azs 229/2016-44, dle kterého: „Na druhé straně nejčastější důvod použití diskrečního oprávnění (byť není možné a priori vyloučit důvody jiné) vyjádřil unijní normotvůrce v bodě 17 odůvodnění nařízení Dublin III: „Kterýkoli členský stát by měl mít možnost odchýlit se od kritérií příslušnosti, zejména z humanitárních důvodů a z důvodu solidarity, aby bylo možné sloučit dohromady rodinné příslušníky nebo příbuzné nebo jiné členy rodiny a posoudit žádost o mezinárodní ochranu, která byla podána tomuto nebo jinému členskému státu, i když pro toto posouzení není příslušný podle závazných kritérií stanovených tímto nařízením“.
20. V napadeném rozhodnutí se žalovaný k možnosti aplikace čl. 17 nařízení Dublin III. vyjádřil velmi stručně na str. 4, když uvedl, že žalobce nemá na území ČR vazby ve smyslu nukleární rodiny, je zdravý a své obavy ze státních příslušníků své vlasti má povinnosti případně řešit s policejními orgány Španělského království. K související žalobní námitce, která je fakticky jediným žalobním bodem, se žalovaný nevyjádřil vůbec.
21. Ačkoliv právní názor vyslovený ve vztahu k čl. 12 odst. 4 nařízení Dublin III. považuje zdejší soud za správný, hodnocení možnosti aplikace čl. 17 téhož nařízení považuje soud za zcela nedostatečné a nepřezkoumatelné.
22. Žalobce již od počátku azylového řízení tvrdí, že do ČR přijel proto, že má na jejím území rodinného příslušníka, který zde má trvalý pobyt, a to svého bratrance. S tímto tvrzením se žalovaný nevypořádal ani náznakem. Soud musí pouze zopakovat to, co již uvedl v rozsudku ze dne 21. 9. 2020 ve věci sp. zn. 41 Az 21/2020. Samotné vazby, které představují nukleární rodinu (v moderním pojetí tedy manžel, manželka a jejich děti), zahrnují rodinné příslušníky ve smyslu čl. 9, 10 a 11 nařízení Dublin III. Odůvodnění žalovaného, opírající se

pouze o vazby vyplývající z nukleární rodiny, proto nemůže obstát jako správné a přezkoumatelné. Žalovaný se pro účely aplikace čl. 17 nařízení Dublin III. musí zabývat právě takovými rodinnými vazbami, které jsou odlišné od těch, s nimiž počítá definice rodinného příslušníka. Ve smyslu čl. 17 nařízení Dublin III. je proto i přítomnost vzdálenějších příbuzných na území předávajícího státu podstatná a měla by být náležitě zohledněna při úvahách státu o možné převzetí odpovědnosti za posouzení žádosti o mezinárodní ochranu.

23. Jelikož žalobce od počátku řízení tvrdil, že do ČR přicestoval za svým bratrancem, tj. vzdálenějším příbuzným, nikoliv členem nukleární rodiny, tak i s ohledem na azylový příběh žalobce a možnost jeho pronásledování ve Španělsku ze strany pachatelů závažné trestné činnosti, kterou pomohl odhalit, vyvstaly takové okolnosti, které by mohly mít určitou relevanci z hlediska uvážení žalovaného o případném použití diskrečního ustanovení čl. 17 nařízení Dublin III.
24. V tomto případě proto měl žalovaný povinnost nepoužití uvedeného ustanovení alespoň stručně odůvodnit tak, aby měly správní soudy možnost v souladu s § 78 odst. 1 s. ř. s. a s výše citovanou judikaturou přezkoumat, zda žalovaný v tomto případě nepřekročil zákonem stanovené meze správního uvážení nebo je nezneužil. Jak soud uvedl výše, odkaz na nukleární rodinu je nedostatečný a nerelevantní. Odůvodnění způsobilé přezkumu před zdejším soudem tak napadené rozhodnutí v uvedené části neobsahuje.
25. Krajský soud s ohledem na výše uvedené dospěl k závěru, že uplatněná žalobní námitka nedostatečného posouzení možnosti aplikace čl. 17 nařízení Dublin III. je důvodná.

V. Závěr a náklady řízení

26. Krajský soud z výše uvedených důvodů zrušil napadené rozhodnutí žalovaného dle § 76 odst. 1 písm. a) s. ř. s.
27. Výrok o náhradě nákladů řízení vychází z § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobce byl sice procesně úspěšný, nicméně dle obsahu soudního spisu nebylo možné zjistit cenu poštovní zásilky, kterou zaslal žalobce soudu žalobu ve věci samé, a zároveň žalobce ani jinak náklady řízení nevyčíslil a kontakt se soudem neudržoval. Žalovaný nebyl procesně úspěšný, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu. V řízení o ní musí stěžovatele zastupovat advokát. To neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, právnické vzdělání, které se vyžaduje pro výkon advokacie.

Brno 9. 5. 2023

Petr Sedlák, v. r.
samosoudce